

Crna Gora

SKUPŠTINA CRNE GORE

-Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje -

Broj 00-63-10/22-

Podgorica, 23. jun 2022. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje Skupštine Crne Gore, sa 13. sjednice održane 06. juna i 15. sjednice održane 23. juna 2022. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

sa KONTROLNOG SASLUŠANJA

na temu: „Erozija plaže na Adi Bojani i gubitak prirodnog hranjenja, mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže“

I Na osnovu člana 75 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje na 12. sjednici, održanoj 26. maja 2022. godine, polazeći od Inicijative poslanika dr Dejana Đurovića, jednoglasno je (sa sedam glasova "ZA") donio Odluku o održavanju kontrolnog saslušanja Vladimira Jokovića, potpredsjednika Vlade Crne Gore za ekonomski sistem i ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ane Novaković Đurović, ministarke ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i Gorana Đurovića, ministra ekonomskog razvoja i turizma (br. 00-63-10/22-11/1).

Saslušanju su, pored ministarke Ane Novaković Đurović i ministra Gorana Đurovića, koji su se odazvali pozivu, prisustvovali: Marko Vukašević, generalni direktor Direktorata za investicije u turizmu, Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Vesna Bajović, direktorica Uprave za vode i Dina Skarep, samostalna savjetnica u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma.

Predsjednik Odbora, **Dragan Krapović**, upoznao je članove Odbora da su prisutni dostavili traženu dokumentaciju potrebnu za održavanje saslušanja.

II Poslanik **dr Dejan Đurović** upoznao je prisutne sa povodom za saslušanje. Istakao je da se radi o veoma značajnom pitanju, kako sa ekološkog, tako i sa turističkog aspekta. Mišljenja je da se problem ne može riješiti samo na nivou Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, zbog čega je kao podnosilac ove inicijative predložio da se pozovu i ministar ekonomskog razvoja i turizma, kao i ministar poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede. On je saopštio da je problem erozije plaže Ade Bojane posebno prisutan u posljednje dvije godine čime je izgubljeno oko 200 m dužine i 70 m širine obale. To je, kako navodi, rezultiralo izradom studija koje su predložile privremena rješenja za zaštitu područja. Naveo je da je preko IPA projekata urađena studija u kojoj su učestvovali italijanski stručnjaci i koji su zaključili da je situacija sa Adom Bojanom teško rješiva, odnosno da se može riješiti u jednom dijelu nasipanjem Ade Bojane istim materijalom koji je odnešen erozijom. Interesovalo ga je što Ministarstvo ekologije, prostornog

planiranja i urbanizma, kao i Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma imaju da ponude u datom trenutku kao rješenje za zaštitu Ade Bojane. Naveo je da je izgradnjom četiri hidrocentrale na rijeci Drim smanjen priliv sedimenta za Adu Bojanu, čime je kako on navodi, zaustavljeno njeno prihranjivanje, dok se sa druge strane erozija nastavlja. Time se, kako poslanik Đurović, nameće pitanje da li će se dozvoliti da se svake godine usljed erozije izgubi po dio plaže, što bi po mišljenju stručnjaka iz Italije za 25 godina dovelo do toga da se Ada Bojana prepolovi. Interesovalo ga je kakav je stav Ministarstva o akcijama koje su do sada urađene, šta je planirano da se uradi u najkraćem roku i da li treba izraditi nove studije kako bi se našlo rješenje za eroziju obalnog područja Ade Bojane.

III Ana Novaković Đurović, ministarka ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, istakla je da je problem erozije plaže na Adi Bojani definisan kao adaptacija na klimatske promjene te da je zbog izuzetne prirodne vrijednosti ovog područja potrebno definisati sveobuhvatni ekološki pristup, u skladu sa prirodom i standardima zaštite životne sredine. Podsjetila je da je situacija nalagala preduzimanje hitnih mjera koje su se odnosile na : očuvanje postojećeg napera od vreća sa pijeskom, monitoring njegovih efekata, upravljanje i održavanje plaže, izgradnju vještačkih dina od pijeska, monitoring transporta nanosa u rijeci Bojani. Podsjetila je da je sprovođenje hitnih mjera predstavljalo privremeno rješenje koje se smatralo eksperimentalnim, posebno zbog specifičnosti ovog područja i uticaja i mora i rijeke na ostrvo, ali i zbog toga što se prvi put ovakva vrsta poduhvata sprovela kod nas. Takođe je podsjetila da su eksperti ukazali na neka srednjoročna rješenja koja bi mogla dugotrajnije doprinijeti razvoju turizma, ali i uspostavljanju balansa sedimenta u ovom području, kao što je redizajn turističkog kompleksa na Adi u skladu s prirodnim okruženjem i uz obezbjeđivanje obalnog odmaka, čime bi se ostavio prostor za zaštitu turističkog resursa, ali i za primjenu efikasnijih rješenja za eroziju na Adi, kao što su obezbjeđivanje novih izvora sedimenta i bolja odbrana od dejstva talasa i rijeke. Ukazala je na problem nedostatka adekvatnih ljudskih kapaciteta i potrebnih informacija kako bi se ovaj problem riješio dugoročno i bio zasnovan na naučnom pristupu.

Goran Đurović, ministar ekonomskog razvoja i turizma, govoreći na temu saslušanja, upoznao je Odbor da Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma nije direktno nadležno za sprovođenje aktivnosti na zaustavljanju erozije plaže na Adi Bojani, kao ni za pripremu potrebnih studija i analiza kojima se predlažu mogućnosti i šanse za očuvanje i revitalizaciju plaže, ali da pomenute aktivnosti smatraju prioritetnim u pravcu nesmetanog odvijanja turističke sezone na pomenutom ostrvu, kao i u cilju obezbjeđivanja preduslova za funkcionisanje HTP Ulcinjska rivijera AD. Ukazao je da je prethodno Ministarstvo sudjelovalo u koordinaciji aktivnosti koje su bile neophodne u cilju pripreme plaže za prethodnu ljetnju sezonu, te da je sadašnje Ministarstvo realizovalo određene aktivnosti koje se tiču koordinacije pripreme plaže za ovogodišnju ljetnju turističku sezonu. Zaključio je da uz pomoć naučnog pristupa treba pronaći najbolje rješenje kako bi se problem erozije riješio.

Izlaganja su imali i: Željko Furtula, generalni direktor Direktorata za vodoprivredu, u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede; Vesna Bajović, direktorica Uprave za vode i Dina Skarep, samostalna savjetnica u Ministarstvu ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. Ukazali su na potrebu trajnog rješenja ovog problema.

IV U raspravi su učestvovali poslanici: Slaven Radunović, Dejan Đurović, Predrag Sekulić, Jovanka Laličić, Bogdan Fatić i Dragan Krapović.

Tokom rasprave postavljena su brojna pitanja i iskazani stavovi i mišljenja, koji se mogu rezimirati na sljedeći način:

- Neophodno je jačati kapacitete institucija u cilju suočavanja sa ovim kompleksnim problemom;
- Potrebno je jačati saradnju sa susjednom Republikom Albanijom, kroz zajedničko djelovanje za rješavanje pitanja od značaja;
- Potrebno je raditi ozbiljne studije/analize uz pomoć renomiranih stručnjaka iz ove oblasti;
- Obezbijediti adekvatna mjerenja i monitoring procesa od strane svih relevantnih institucija s ciljem obezbjeđivanja dugoročnih rješenja;
- Potrebno je efektivno i intenzivno uključivanje u proces ne samo Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma i JP Morsko dobro već i svih zainteresovanih lica iz oblasti turizma, upravljanja vodama, Opštine Ulcinj, NVO sektora, HTP Ulcinjska rivijera, lokalnih ribara.
- Naglašena je potreba za integralnim rješenjem koji bi obuhvatilo socijalne, ekonomske, ekološke i druge aspekte, a u skladu sa adaptacijom na klimatske promjene, kao ključnim faktorom za dugoročno planiranje odbrane obala.

Odbor je sa sedam glasova "ZA" odlučio da predloži Skupštini da usvoji sljedeće:

ZAKLJUČKE

1. Potrebno je da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, utvrdi okolnosti vezano za angažovanje Zaštite prostora d.o.o. i dostavi Skupštini Crne Gore i Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje svu dokumentaciju koja se odnosi na izvođenje radova i plaćanja po ovom osnovu;
2. Neophodno je Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo finansija, razmotri mogućnosti povećanja budžetskih izdvajanja Upravi za vode;
3. Neophodno je jačati kapacitete Ministarstva ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprave za vode u cilju suočavanja sa ovim kompleksnim problemom;
4. Potrebno je da Vlada Crne Gore jača saradnju sa Vladom Republike Albanije kako bi se zajedničkim djelovanjem riješila pitanja koja se odnose na zajedničke vodotokove i posebno plovnost rijekom Bojanom na čitavom njenom toku;
5. Potrebno je da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Uprava za vode obezbijedi adekvatna mjerenja i monitoring procesa, shodno nadležnostima, s ciljem obezbjeđivanja dugoročnih rješenja;
6. Potrebno je da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, efektivno i intenzivno koordinira aktivnostima na

rješavanju problema na Adi Bojani i uključi, pored već uključenih institucija, JP Morsko dobro, Opštinu Ulcinj, NVO sektor, HTP Ulcinjsku rivijeru, lokalne ribare, kao i zainteresovane institucije i pojedince iz oblasti turizma i upravljanja vodama;

7. Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore, odnosno upravu za državnu imovinu i katastar, da sav raspoloživi pijesak, koji je do sada nastao produbljivanjem korita rijeke Bojane, iskoristi za prihranu plaže na Adi Bojani;
8. Skupština Crne Gore smatra neophodnim da Vlada Crne Gore, odnosno Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, predloži integralno rješenje, zasnovano na naučnom pristupu, koje bi obuhvatilo socijalne, ekonomske, ekološke i druge aspekte, a u skladu sa adaptacijom na klimatske promjene, kao ključnim faktorom za dugoročno planiranje odbrane obala.

Za izvjestioca Odbora određen je poslanik dr Dejan Đurović.

Detaljna izlaganja sa saslušanja sadržana su u zapisniku sa sjednice, čiji je sastavni dio i audio zapis sa sjednice Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA

Dragan Krapović